PART B DE LA PRIMERA PROVA: PROVA PRÀCTICA

1. **Comenti el següent text filosòfic (5 punts):**

«Certament l'ontologia crítica de nosaltres mateixos no cal considerar-la com una teoria, com una doctrina; ni tan sols com un cos permanent de saber que s'hi acumula; cal concebre-la com una actitud, un *ethos*, una vida filosòfica en la qual la crítica d'allò que nosaltres som és, a la vegada, anàlisi històrica dels límits que ens són posats i prova del seu deslliurament possible.

Aquesta actitud filosòfica ha de traduir-se en un treball d'investigacions diverses que han de tenir la seua coherència metodològica en l'estudi, a la vegada arqueològic i genealògic, de les pràctiques preses simultàniament com a model tecnològic de racionalitat i com a joc estratègic de llibertats. Aquestes investigacions han de basar la seua coherència teòrica en la definició de les formes històricament singulars dins les quals han estat problematitzades les generalitats de les nostres relacions amb les coses, amb els altres i amb nosaltres mateixos. I tenen també la seua coherència pràctica, basada en la cura exercida a l'hora d'exposar la reflexió historicocrítica a la prova de les pràctiques concretes. No sé si cal dir avui que el treball crític implica encara la fe en la Il·lustració; pense, però, que necessita sempre el treball sobre els nostres límits, és a dir, una tasca pacient que dóna forma a la impaciència de la llibertat.»

Michel Foucault, «Què és la Il·lustració?» en *Foucault vist per Foucault.* Editorial Bromera (traducció de Josep Bermúdez)

2. **Desenvolupi la qüestió que planteja el text, des d'una aproximació teòrica, agafant com a referència, dues propostes filosòfiques distintes i enfrontades d'entendre la justícia. (2.5 punts)**

"¿Es justo que tu compañero con síndrome de asperger disponga de más tiempo que tú para realizar un examen?"

«Nuestra ley de educación recoge una serie de medidas para atender a los estudiantes con necesidades educativas especiales. Las diferentes adaptaciones que los profesores están obligados a realizar persiguen la inclusión y la normalización de estos alumnos, además de asegurar que éstos no sean discriminados y que exista una «igualdad efectiva» en el acceso a la educación. Ésa es la razón por la que tu compañero con síndrome de Asperger puede

Cortesía de CEDE www.cede.es

disponer, entre otras cosas, de más tiempo que tú para realizar su examen de filosofía. Este síndrome es un trastorno que afecta al desarrollo neuronal, y las personas que lo padecen tienen una inteligencia normal, pero poseen un estilo cognitivo particular (su manera de percibir, de aprender o de razonar puede ser diferente). Además, pueden tener una discapacidad para entender el mundo de lo social, lo que da origen a comportamientos extraños e incluso inadecuados para los demás.

Algunos estudiantes, aunque empatizan con la discapacidad de sus compañeros, consideran que este tipo de medidas son discriminatorias e injustas para el resto de los alumnos. Al finalizar el bachillerato, los estudiantes deben enfrentarse a una prueba de selección para acceder a la universidad en la que el 60 % de la nota viene dada por la media obtenida durante la etapa educativa. El sistema hace que, para acceder a ciertos grados que tienen pocas plazas y mucha demanda, la competición entre los estudiantes sea dura. Los alumnos críticos con este tipo de adaptaciones argumentan que no compiten en igualdad de oportunidades y piden que las pruebas sigan los mismos principios que rigen en las competiciones deportivas: idénticas reglas para todos. En el baloncesto, por ejemplo, no se le daría más tiempo de posesión del balón a un deportista con síndrome de Asperger. En el deporte se premian la excelencia y el respeto. La excelencia es la autoexigencia que nos hace dar lo mejor de nosotros mismos en el campo de juego y en el terreno profesional. El respeto hace referencia a uno mismo, a su cuerpo, a los demás y a las normas; implica el juego limpio y la lucha contra el dopaje. Algunos consideran que las medidas de atención a los alumnos con necesidades en etapas no obligatorias como el bachillerato son una especie de dopaje. ¿Se equivocan? ¿Ayudan las medidas de discriminación positiva a construir una sociedad más justa? Te presentaré dos puntos de vista enfrentados, dos maneras diferentes de entender la justicia, para que posteriormente decidas cuál de las dos es la correcta.»

Eduardo Infante, *Filosofía en la calle.* Editorial Ariel

3. Analitzi els arguments següents des d'una perspectiva formal i defensi una aplicació didàctica. (2.5 punts)

1. En arribar el dilluns a la feina, l'equip de desenvolupament veu que el sistema s'ha reiniciat múltiples vegades. Així que es posen a buscar pèrdues de memòria, perquè si es reinicia és perquè es queda sense memòria.

2. Sabent que, si l'equip es reinicia és perquè es queda sense memòria, el dilluns següent, quan arriben i constaten que no hi ha hagut problemes de memòria durant el cap de setmana, poden estar segurs que l'aplicació no s'ha reiniciat cap vegada.

Cortesía de CEDE www.cede.es

PART B DE LA PRIMERA PROVA: PROVA PRÀCTICA

1. **Comenti el següent text filosòfic (5 punts):**

«El dogma reductivista sobrevive en la suposición de que todo enunciado, aislado de sus compañeros, puede tener confirmación o invalidación. Frente a esta opinión, la mía, que procede esencialmente de la doctrina carnapiana del mundo físico en el *Aufbau*, es que nuestros enunciados acerca del mundo externo se someten como cuerpo total al tribunal de la experiencia sensible y no individualmente.

Incluso en su forma atenuada, el dogma reductivista está en íntima conexión con el otro dogma, a saber, que hay una distinción entre lo analítico y lo sintético. Nosotros mismos nos hemos visto llevados de un problema a otro a través de la doctrina de la significación ofrecida por la teoría de la verificación. Aun más directamente, el primer dogma sostiene al segundo del modo siguiente: mientras se considere significante en general hablar de la confirmación o la invalidación de un enunciado, parece también significante hablar de un tipo límite de enunciados que resultan confirmados vacuamente, *ipso facto*, ocurra lo que ocurra; estos enunciados son analíticos.»

W. V. O. Quine, ≪Dos dogmas del empirismo≫ en *La búsqueda del significado*. Editorial Tecnos (traducción de Manuel Sacristán)

2. **Identifiqui i expliqui la qüestió ètica que planteja el text. Desenvolupi una aplicació didàctica de la qüestió ètica tractada. (2.5 punts)**

«Galileo, Newton y sus sucesores pensaban que la ciencia era capaz de descubrir *la verdad* de la naturaleza. Creían no sólo que la naturaleza estaba escrita en un lenguaje matemático, descifrable a través de la experimentación, sino que este lenguaje era único. Para ellos los fenómenos simples que estudia la ciencia podían proporcionar las claves del conjunto del medio natural. En su visión de la naturaleza la complejidad sólo es aparente y la diversidad se somete a la verdad única de las leyes matemáticas del movimiento.

La ciencia newtoniana descubrió una ley universal que presentaba a la naturaleza como una sumisa autómata. Gran cantidad de fenómenos (el movimiento de los planetas alrededor del sol, la caída de una piedra, etc.) obedecen a leyes

Cortesía de CEDE www.cede.es

sencillas y matematizables. La ciencia clásica parecía sacar como conclusión la estupidez de la biosfera.

La consideración de una naturaleza autómata y un hombre (en masculino) dominador, apuntaló una concepción antropocéntrica que justificaba el ejercicio del control, la manipulación y el expolio. Desde hace siglos el ser humano, especialmente el occidental, se autopercibe como dueño y señor de la naturaleza por *derecho natural*.

El conocimiento dominante es también androcéntrico ya que considera a las mujeres, sus trabajos, sus saberes y su manera de entender la realidad de menor categoría. Naturaleza y mujer han de ser, por tanto, subordinadas.

El androcentrismo también encuentra, entre otros factores de sostén, el apoyo del pensamiento de la ciencia clásica. Se pueden encontrar múltiples manifestaciones misóginas de Descartes, Bacon o Newton [...]. Como podemos ver, la cultura patriarcal también se encontraba presente en la gestación del modelo científico clásico.»

Y. Herrero, F. Cembranos y M. Pascual (Coords.), *Cambiar las gafas para mirar el mundo*

3. **Enunciï la primera i la segona llei de De Morgan i exposi un exemple que permeti l'alumnat de 1r de batxillerat entendre la seva utilitat per a regular el nostre pensament. (2.5 punts)**

Cortesía de CEDE www.cede.es

PART B DE LA PRIMERA PROVA: PROVA PRÀCTICA

Es proposen dues opcions de prova pràctica de les quals l'aspirant en tria una.
La prova consta de tres parts. Cada una d'aquestes es puntua de 0 a 10.
El comentari de text pondera un 50%; el comentari i anàlisi de qüestions de caràcter ètic i/o sociològic un 25%; i el comentari i anàlisi de qüestions de caràcter lògic i/o epistemològic un 25%.
Es pot escriure només amb bolígraf blau o negre.
Per realitzar aquesta prova disposa d'un màxim de 4 h

OPCIÓ A

1.-Comenta el text següent:

"(…) He intentat basar els principis d'una ètica laica en un fet natural (i, com a tal, que per vostè també és el resultat d'un projecte diví) com és la nostra corporalitat i la idea que sabem instintivament que tenim una ànima (o alguna cosa que en fa la funció) només en virtut de la presencia d'altri. De la qual cosa resulta que això que he definit com a ètica laica és en el fons una ètica natural, que ni tan sols el creient ignora. ¿L'instint natural, portat a una autoconsciència i maduració justa, no és un fonament que ofereixi garanties suficients? Certament, podem pensar que no és un estímul suficient per a la virtut: el qui no creu pot dir, total ningú no sabrà el mal que estic fent en secret. Però fixi-s'hi bé, el qui no creu considera que des de dalt no l'observa ningú i per tant també sap que –precisament per aquesta raó- tampoc no hi ha ningú que el pugui perdonar. Si sap que ha fet el mal, patirà una solitud sense límits, i tindrà una mort desesperada. Preferirà intentar, més que un creient, la purificació de la confessió pública, demanarà el perdó als altres. Això ho sap des de la intimitat més profunda i per tant sap que abans haurà de perdonar als altres. ¿Si no, com es podria explicar que el remordiment sigui un sentiment observat també en els no creients?"
Umberto Eco. "Quan l'altre entra en escena, neix l'ètica"
Umberto Eco i Carlo Maria Martini. *En què creuen els que no creuen.* Empúries. Barcelona 1998. Pág. 55

2.- Comenta i analitza la problemàtica plantejada i proposa una activitat didàctica per a Valors Ètics de 3r d'ESO.

PELLUCHON, Corine. *Manifiesto animalista.* Reservoir Books. Barcelona 2018. Pàg 60 i ss. defensa que els animals són subjectes polítics no ciutadans i que, per tant, els drets dels animals no són els mateixos que els drets dels humans. Argumenta Pelluchon que la justícia ja no exigeix que tots els subjectes estiguin en una situació de simetria i reciprocitat: "només els humans poden ser plenament ciutadans, siguin quines siguin la seva capacitat d'expressar la seva voluntat i la seva participació en les decisions col·lectives. Els animals són subjectes polítics perquè tenen interessos i preferències individuals i són capaços de comunicar-les, encara que, en general, les seves condicions de vida no els ho permetin fer".

3.- Comenta i analitza la proposta de Popper al problema de la inducció en la ciència.

Cortesia de CEDE www.cede.es

OPCIÓ B

1.- Comenta el text següent:

"¿Què entén, demano, per unió de la Ment i el Cos? ¿Quin concepte clar i distint té, dic, d'un pensament unit de la forma més estreta a una certa porció de la quantitat? Hauria volgut, certament, que hagués explicat aquesta unió per mitjà de la seva causa pròxima. Però ell havia concebut la Ment tan distinta del Cos que no ha pogut assignar cap causa singular ni a aquesta unió ni a la Ment mateixa, sinó que li ha estat necessari de recórrer a la causa de l'Univers sencer, és a dir, a Déu. A més, m'agradaria molt de saber quants graus de moviment pot la Ment atribuir a aquesta petita glàndula pineal, i amb quanta força pot tenir-la suspesa. Car no sé si aquesta glàndula és feta voltar per la Ment més lentament o més ràpidament que pels esperits animals, ni si els moviments de les passions que hem enllaçat estretament amb els judicis ferms no podrien ser-ne novament desenllaçats per causes corporals. D'on se seguiria que, encara que la Ment s'hagués proposat fermament de fer cara als perills i hagués enllaçat amb aquesta decisió moviments d'audàcia, a la vista del perill, tanmateix, la glàndula seria suspesa d'una forma tal que la Ment no podria pensar sinó en la fugida; i certament, com que no hi ha cap proporció entre la voluntat i el moviment, no hi ha tampoc cap comparació entre la potència o les forces de la Ment i les del Cos; i per consegüent les forces d'aquest no poden ser determinades gens ni mica per les forces d'aquella. Afegiu a això que aquesta glàndula no està situada enmig del cervell de forma que se la pugui fer voltar tan fàcilment i de tantes maneres, i que tampoc tots els nervis no es prolonguen fins a les cavitats del cervell. Finalment, deixo de banda totes les coses que defensa sobre la voluntat i la seva llibertat, atès que he mostrat, prou i massa, que són falses. Així doncs, com que la potència de la Ment, com he mostrat més amunt, es defineix solament per la intel·ligència, determinarem els remeis als afectes, que crec, emperò, que tothom coneix per experiència, però que no observa acuradament ni veu distintament, servint-nos solament del coneixement de la Ment, i en deduirem totes les coses que concerneixen la seva beatitud.

Baruch Espinoza, *Ètica.* Marbot. 2013. Pàgines 317-318

2.-Comenta i analitza la problemàtica plantejada i proposa una activitat didàctica per a Valors Ètics de 4t ESO.

NUSSBAUM, Martha C. *La nueva intolerancia religiosa* (2012), Pàg. 133 i ss., contraposa la legislació americana en temps de George Washington (1790) que "es decantava per la idea d'uns drets naturals inherents i iguals per a tothom, uns drets que procurin a les persones llibertat (per practicar la seva religió), immunitat (front a la persecució i la intolerància però també front a la imposició estatal de requeriments religiosos de qualsevol classe)", amb les reticències dels francesos avui, a permetre que els jueus i els musulmans vesteixin peces religioses. Martha C. Nussbaum denuncia la prohibició de portar burka en alguns estats europeus, entre ells França, Bèlgica i Itàlia, com una nova forma d'intolerància religiosa.

3.- Comenta i analitza la utilització del mètode de reducció a l'absurd en el raonament filosòfic.

Cortesía de CEDE www.cede.es

PART B DE LA PRIMERA PROVA: PROVA PRÀCTICA

Es proposen dues opcions de prova pràctica de les quals l'aspirant en tria una.
La prova consta de tres parts. Cada una d'aquestes es puntua de 0 a 10.
El comentari de text pondera un 50%; el comentari i anàlisi de qüestions de caràcter ètic i/o sociològic un 25%; i el comentari i anàlisi de qüestions de caràcter lògic i/o epistemològic un 25%.
Es pot escriure només amb bolígraf blau o negre.
Per realitzar aquesta prova disposa d'un màxim de 4 h

OPCIÓ A

1.-Comenta el text següent:

"(…) He intentat basar els principis d'una ètica laica en un fet natural (i, com a tal, que per vostè també és el resultat d'un projecte diví) com és la nostra corporalitat i la idea que sabem instintivament que tenim una ànima (o alguna cosa que en fa la funció) només en virtut de la presencia d'altri. De la qual cosa resulta que això que he definit com a ètica laica és en el fons una ètica natural, que ni tan sols el creient ignora. ¿L'instint natural, portat a una autoconsciència i maduració justa, no és un fonament que ofereixi garanties suficients? Certament, podem pensar que no és un estímul suficient per a la virtut: el qui no creu pot dir, total ningú no sabrà el mal que estic fent en secret. Però fixi-s'hi bé, el qui no creu considera que des de dalt no l'observa ningú i per tant també sap que –precisament per aquesta raó- tampoc no hi ha ningú que el pugui perdonar. Si sap que ha fet el mal, patirà una solitud sense límits, i tindrà una mort desesperada. Preferirà intentar, més que un creient, la purificació de la confessió pública, demanarà el perdó als altres. Això ho sap des de la intimitat més profunda i per tant sap que abans haurà de perdonar als altres. ¿Si no, com es podria explicar que el remordiment sigui un sentiment observat també en els no creients?"
Umberto Eco. "Quan l'altre entra en escena, neix l'ètica"
Umberto Eco i Carlo Maria Martini. *En què creuen els que no creuen.* Empúries. Barcelona 1998. Pág. 55

2.- Comenta i analitza la problemàtica plantejada i proposa una activitat didàctica per a Valors Ètics de 3r d'ESO.

PELLUCHON, Corine. *Manifiesto animalista.* Reservoir Books. Barcelona 2018. Pàg 60 i ss. defensa que els animals són subjectes polítics no ciutadans i que, per tant, els drets dels animals no són els mateixos que els drets dels humans. Argumenta Pelluchon que la justícia ja no exigeix que tots els subjectes estiguin en una situació de simetria i reciprocitat: "només els humans poden ser plenament ciutadans, siguin quines siguin la seva capacitat d'expressar la seva voluntat i la seva participació en les decisions col·lectives. Els animals són subjectes polítics perquè tenen interessos i preferències individuals i són capaços de comunicar-les, encara que, en general, les seves condicions de vida no els ho permetin fer".

3.- Comenta i analitza la proposta de Popper al problema de la inducció en la ciència.

Cortesia de CEDE www.cede.es

OPCIÓ B

1.- Comenta el text següent:

"¿Què entén, demano, per unió de la Ment i el Cos? ¿Quin concepte clar i distint té, dic, d'un pensament unit de la forma més estreta a una certa porció de la quantitat? Hauria volgut, certament, que hagués explicat aquesta unió per mitjà de la seva causa pròxima. Però ell havia concebut la Ment tan distinta del Cos que no ha pogut assignar cap causa singular ni a aquesta unió ni a la Ment mateixa, sinó que li ha estat necessari de recórrer a la causa de l'Univers sencer, és a dir, a Déu. A més, m'agradaria molt de saber quants graus de moviment pot la Ment atribuir a aquesta petita glàndula pineal, i amb quanta força pot tenir-la suspesa. Car no sé si aquesta glàndula és feta voltar per la Ment més lentament o més ràpidament que pels esperits animals, ni si els moviments de les passions que hem enllaçat estretament amb els judicis ferms no podrien ser-ne novament desenllaçats per causes corporals. D'on se seguiria que, encara que la Ment s'hagués proposat fermament de fer cara als perills i hagués enllaçat amb aquesta decisió moviments d'audàcia, a la vista del perill, tanmateix, la glàndula seria suspesa d'una forma tal que la Ment no podria pensar sinó en la fugida; i certament, com que no hi ha cap proporció entre la voluntat i el moviment, no hi ha tampoc cap comparació entre la potència o les forces de la Ment i les del Cos; i per consegüent les forces d'aquest no poden ser determinades gens ni mica per les forces d'aquella. Afegiu a això que aquesta glàndula no està situada enmig del cervell de forma que se la pugui fer voltar tan fàcilment i de tantes maneres, i que tampoc tots els nervis no es prolonguen fins a les cavitats del cervell. Finalment, deixo de banda totes les coses que defensa sobre la voluntat i la seva llibertat, atès que he mostrat, prou i massa, que són falses. Així doncs, com que la potència de la Ment, com he mostrat més amunt, es defineix solament per la intel·ligència, determinarem els remeis als afectes, que crec, emperò, que tothom coneix per experiència, però que no observa acuradament ni veu distintament, servint-nos solament del coneixement de la Ment, i en deduirem totes les coses que concerneixen la seva beatitud.

Baruch Espinoza, *Ètica.* Marbot. 2013. Pàgines 317-318

2.-Comenta i analitza la problemàtica plantejada i proposa una activitat didàctica per a Valors Ètics de 4t ESO.

NUSSBAUM, Martha C. *La nueva intolerancia religiosa* (2012), Pàg. 133 i ss., contraposa la legislació americana en temps de George Washington (1790) que "es decantava per la idea d'uns drets naturals inherents i iguals per a tothom, uns drets que procurin a les persones llibertat (per practicar la seva religió), immunitat (front a la persecució i la intolerància però també front a la imposició estatal de requeriments religiosos de qualsevol classe)", amb les reticències dels francesos avui, a permetre que els jueus i els musulmans vesteixin peces religioses. Martha C. Nussbaum denuncia la prohibició de portar burka en alguns estats europeus, entre ells França, Bèlgica i Itàlia, com una nova forma d'intolerància religiosa.

3.- Comenta i analitza la utilització del mètode de reducció a l'absurd en el raonament filosòfic.

Cortesía de CEDE www.cede.es

Oposicions 2020
Cos: Professors d'Ensenyament Secundari
Especialitat: Filosofia
Tribunal núm.: 1
Illa: Eivissa

PART B DE LA PRIMERA PROVA: PROVA PRÀCTICA

MODEL A

1. Realitzau un comentari d'aquest text que inclogui els elements següents:

- Contextualització de la problemàtica filosòfica tractada en el text.
- Identificació i anàlisi de les idees del text.
- Relació de les idees del text amb els coneixements filosòfics adients.
- Valoració crítica de les idees del text atenent a la seva rellevància en la història de la filosofia i/o a la seva vigència.

«Juntament amb l'ídol de la certesa (que inclou els graus de certesa imperfecta o probabilitat) cau per terra un dels baluards de l'obscurantisme, que tanca el pas de l'avenç científic: ja que l'adoració d'aquest ídol reprimeix l'audàcia de les nostres preguntes i posa en perill el rigor i la integritat de les nostres contrastacions. L'opinió equivocada de la ciència es delata en la seva pretensió de tenir raó: perquè allò que defineix l'home de ciència no és la seva *possessió* del coneixement, de la veritat irrefutable, sinó la seva *indagació* de *la* veritat de forma persistent i temeràriament crítica.
Ha de ser, doncs, de resignació la nostra actitud? Ens veurem obligats a dir que la ciència tan sols pot complir la seva missió biològica: que únicament pot -en el millor dels casos- demostrar la seva fermesa en les aplicacions pràctiques que puguin corroborar-la? Són insolubles els nostres problemes intel·lectuals? No ho veig pas així. La ciència mai empaita la il·lusòria meta que les seves respostes siguin definitives, ni tan sols probables; en canvi, en el seu avenç s'encamina cap a una finalitat infinita —i, tanmateix, assolible—: la de descobrir sempre problemes nous, més pregons i més generals, i subjectar les nostres respostes (sempre provisionals) a constrastacions renovades constantment i cada cop més rigoroses.»

K. R. Popper: *La lògica de la investigació científica*.

Carrer del Ter, 16, 1r
07009 Palma
971 17 78 00
educacioiuniversitat.caib.es

Cortesia de CEDE www.cede.es

2. Analitzau i comentau des d'un punt de vista ètic i/o sociològic la qüestió plantejada en aquest fragment:

«L'ús del terme *populista* no és res més que una altra manera de cultivar la negació que el fantasma del feixisme torna a freqüentar les nostres societats i per negar el fet que les democràcies liberals han esdevingut just el contrari: democràcies de masses desproveïdes d'esperit democràtic. Quina és la raó d'aquesta negació?»

Rob Riemen: *Per combatre aquesta època*.

3. Una de les tasques essencials de la lògica és la precisió del concepte intuïtiu de raonament correcte. Analitzau i comentau com es pot precisar aquest concepte en lògica proposicional i proposau una activitat didàctica per explicar a l'alumnat de 1r de batxillerat com es pot determinar, en lògica proposicional, la correcció o incorrecció dels dos raonaments següents:

(a) Si Plató fundà l'Acadèmia, aleshores fou mestre d'Aristòtil.
Plató no fundà l'Acadèmia.
Per tant, Plató no fou mestre d'Aristòtil.

(b) Plató no fundà l'Acadèmia o fou mestre d'Aristòtil.
Plató no fou mestre d'Aristòtil.
Per tant, Plató no fundà l'Acadèmia.

Per a la formalització dels raonaments anteriors podeu emprar els símbols següents:

1. Variables proposicionals: $p, q, r, s, t, \ldots$
2. Connectives: $\neg$, $\wedge$, $\vee$, $\rightarrow$ i $\leftrightarrow$.
3. Parèntesis: $(\ldots)$.

Cortesía de CEDE www.cede.es

PARTE B DE LA PRIMERA PRUEBA: PRUEBA PRÁCTICA

MODELO A

1. Realice un comentario del siguiente texto que incluya estos elementos:

- Contextualización de la problemática filosófica tratada en el texto.
- Identificación y análisis de las ideas del texto.
- Relación de las ideas del texto con los conocimientos filosóficos pertinentes.
- Valoración crítica de las ideas del texto atendiendo a su relevancia en la historia de la filosofía y/o a su vigencia.

«Juntamente con el ídolo de la certidumbre (que incluye los grados de certidumbre imperfecta o probabilidad) cae uno de los baluartes del obscurantismo, que cierra el paso del avance científico: pues la adoración de este ídolo reprime la audacia de nuestras preguntas y pone en peligro el rigor y la integridad de nuestras contrastaciones. La opinión equivocada de la ciencia se delata en su pretensión de tener razón: pues lo que hace al hombre de ciencia no es su *posesión* del conocimiento, de la verdad irrefutable, sino su *indagación* de *la* verdad persistente y temerariamente crítica.

¿Ha de ser nuestra actitud, pues, de resignación? ¿Nos veremos obligados a decir que la ciencia sólo puede cumplir su misión biológica: que únicamente puede —en el mejor de los casos— demostrar su temple en las aplicaciones prácticas que puedan corroborarla? ¿Son insolubles nuestros problemas intelectuales? No lo pienso así. La ciencia nunca persigue la ilusoria meta de que sus respuestas sean definitivas, ni siquiera probables; antes bien, su avance se encamina hacia una finalidad infinita —y, sin embargo, alcanzable—: la de descubrir incesantemente problemas nuevos, más profundos y más generales, y de sujetar nuestras respuestas (siempre provisionales) a contrastaciones constantemente renovadas y cada vez más rigurosas.»

K. R. Popper: *La lógica de la investigación científica*.

Cortesía de CEDE www.cede.es

2. Analice y comente desde un punto de vista ético y/o sociológico la cuestión planteada en este texto:

«El uso del término *populista* es tan sólo una forma más de cultivar la negación de que el fantasma del fascismo amenaza nuevamente a nuestras sociedades y de negar el hecho de que las democracias liberales se han convertido en su contrario: democracias de masas privadas de su espíritu democrático. ¿A qué se debe esta negación?»

Rob Riemen: *Para combatir esta era*.

3. Una de las tareas esenciales de la lógica es la precisión del concepto intuitivo de razonamiento correcto. Analice y comente cómo la lógica proposicional precisa este concepto y proponga una actividad didáctica para explicar al alumnado de 1º de bachillerato cómo se puede determinar, en lógica proposicional, la corrección o incorrección de los dos razonamientos siguientes:

(a) Si Platón fundó la Academia, entonces fue maestro de Aristóteles
Platón no fundó la Academia
Por consiguiente, Platón no fue maestro de Aristóteles

(b) Platón no fundó la Academia o fue maestro de Aristóteles
Platón no fue maestro de Aristóteles
Por consiguiente, Platón no fundó la Academia

Para la formalización de los razonamientos anteriores puede utilizar los símbolos siguientes:

1. Letras (variables) proposicionales: $p, q, r, s, t, \ldots$
2. Conectivas: $\neg$, $\wedge$, $\vee$, $\rightarrow$ y $\leftrightarrow$.
3. Paréntesis: $(\ldots)$.

Cortesía de CEDE www.cede.es

Oposicions 2020
Cos: Professors d'Ensenyament Secundari
Especialitat: Filosofia
Tribunal núm.: 1
Illa: Eivissa

PART B DE LA PRIMERA PROVA: PROVA PRÀCTICA

MODEL B

1. Realitzau un comentari d'aquest text que inclogui els elements següents:

- Contextualització de la problemàtica filosòfica tractada en el text.
- Identificació i anàlisi de les idees del text.
- Relació de les idees del text amb els coneixements filosòfics adients.
- Valoració crítica de les idees del text atenent a la seva rellevància en la història de la filosofia i/o a la seva vigència.

«Però abans d'anar més lluny, cal intentar satisfer un trencacolls, que pot néixer dels fonaments que hem assentat abans. Hem dit que la noció d'una substància individual inclou, d'una vegada per totes, tot allò que mai li pot arribar, i que, en considerar aquesta noció, s'hi pot veure tot allò que se'n podrà enunciar veritablement, igual com podem veure en la naturalesa del cercle totes les propietats que se'n poden deduir. Però sembla que, d'aquesta manera, es destruirà la diferència entre les veritats contingents i les necessàries, que la llibertat humana ja no tindrà lloc i que una fatalitat absoluta regnarà sobre totes les nostres accions, igual que sobre tota la resta dels esdeveniments del món. A la qual cosa responc que s'ha de fer la distinció entre allò que és cert i allò que és necessari: tothom està d'acord que els futurs contingents són segurs, donat que Déu els preveu, però no per això es reconeix que siguin necessaris.

[...] i dic que allò que arriba conformement al que ha estat anticipat és segur, però que no és necessari, i si algú fes el contrari, no faria res en si mateix impossible, encara que sigui impossible (*ex hypothesi*) que arribi. Ja que si algun home fos capaç d'acabar tota la *demostració* en virtut de la qual provés aquesta connexió entre el subjecte que és Cèsar i el predicat que és la seva feliç empresa, faria veure en efecte que la dictadura futura de Cèsar té el seu fonament en la seva noció o naturalesa; que s'hi veu una raó per la qual va resoldre passar el Rubicó més aviat que aturar-s'hi, i per la qual va guanyar més aviat que perdre la jornada de Farsàlia; i que era racional i, per consegüent, segur, que això arribaria, però no que sigui en si mateix necessari, ni que el contrari impliqui contradicció.»

G. W. Leibniz: *Discurs de metafísica.*

Cortesía de CEDE www.cede.es

2. Analitzau i comentau des d'un punt de vista ètic i/o sociològic la qüestió plantejada en aquest text:

«Els sòlids conserven la seva forma i persisteixen en el temps: duren, mentre que els líquids són informes i es transformen constantment: flueixen. Com la desregulació, la flexibilització o la liberalització dels mercats.»

Bauman Zygmunt: *Modernidad Líquida*.

3. L'anomenat "problema de la inducció" ha estat un dels problemes epistemològics més rellevants dels darrers segles. Analitzau i comentau en què consisteix aquest problema i les diferents respostes que s'han donat al mateix. Proposau una activitat didàctica mitjançant la qual es puguin explicar a l'alumnat de 1r de batxillerat els conceptes de raonament deductiu i raonament inductiu, així com les diferències fonamentals entre ambdós tipus de raonament.

Cortesía de CEDE www.cede.es

PARTE B DE LA PRIMERA PRUEBA: PRUEBA PRÁCTICA

MODELO B

1. Realice un comentario del siguiente texto que incluya estos elementos:

- Contextualización de la problemática filosófica tratada en el texto.
- Identificación y análisis de las ideas del texto.
- Relación de las ideas del texto con los conocimientos filosóficos pertinentes.
- Valoración crítica de las ideas del texto atendiendo a su relevancia en la historia de la filosofía y/o a su vigencia.

«Pero antes de pasar más adelante, hay que tratar de salvar una gran dificultad, que puede surgir de los fundamentos que hemos establecido más arriba. Hemos dicho que la noción de una sustancia individual encierra de una vez para todas todo lo que puede ocurrirle jamás, y que considerando esta noción se puede ver todo lo que se podrá enunciar de ella con verdad, como podemos ver en la naturaleza del círculo todas las propiedades que se pueden deducir de ella. Pero parece que con esto se anulará la diferencia entre las verdades contingentes y necesarias; que la libertad humana no tendrá ya lugar alguno, y que una fatalidad absoluta imperará en todas nuestras acciones como en todo el resto de los acontecimientos del mundo. A lo cual respondo que hay que distinguir entre lo que es cierto y lo que es necesario: todo el mundo está de acuerdo en que los futuros contingentes son seguros, puesto que Dios los prevé, pero no se reconoce por eso que sean necesarios.

[...] y digo que lo que sucede de conformidad con esas anticipaciones es seguro, pero no es necesario, y si alguien hiciera lo contrario, no haría nada imposible en sí mismo, aunque sea imposible (*ex hypothesi*) que esto acontezca. Pues si algún hombre fuera capaz de concluir toda la demostración, en virtud de la cual podría probar esa conexión del sujeto que es César y del predicado que es su empresa afortunada, haría ver, en efecto, que la futura dictadura de César tiene su fundamento en su noción o naturaleza, que se ve en ésta una razón de por qué resolvió

Cortesía de CEDE www.cede.es

pasar el Rubicón mejor que detenerse en él, y por qué ganó y no perdió la jornada de Farsalia, y que era razonable y por consiguiente seguro que esto ocurriera; pero no que es necesario en sí mismo ni que el contrario implique contradicción.»

G. W. Leibniz: *Discurso de metafísica.*

2. Analice y comente desde un punto de vista ético y/o sociológico la cuestión planteada en este texto:

«Los sólidos conservan su forma y persisten en el tiempo: duran, mientras que los líquidos son informes y se transforman constantemente: fluyen. Como la desregulación, la flexibilización o la liberación de los mercados»

Bauman Zygmunt, *Modernidad Líquida*.

3. El llamado "problema de la inducción" ha sido uno de los problemas epistemológicos más relevantes de los últimos siglos. Analice y comente en qué consiste este problema y las diferentes respuestas que se han dado al mismo. Proponga una actividad didáctica mediante la cual se puedan explicar al alumnado de 1º de bachillerato los conceptos de razonamiento deductivo y razonamiento inductivo, así como las diferencias fundamentales entre ambos tipos de razonamiento.

Cortesía de CEDE www.cede.es